

EGÉRÚT

(Regényrészlet)

BALÁZS ATTILA

augusztus 57 — a vég ünnepe
(*Undergroundiában. A Shakespeare-bot meséje*)

Szerdán megfáradt kakasom még az igazak álmát aludta, amikor újonnan szerzett ébresztőórámmal erőszakosan visszaráncigált az Álmodók Birodalmából. Arra gondoltam, hogy sokkalta tisztább dolog így, elvontan, az álmodók területén kielégülést nyerni, mint ébrenlétben az előbbi nevetséges, kétségbeesett rángatásával, miután még lesújtóbb hangulatban kel az ember. Mocskos pizsamában, lelkiismeret-furdalással vánszorog a csaphoz, s nem is tudja: előbb igyék-e? Vagy maszatos flenkóját tartsa elébb a hideg vízsugár alá? Tele csipával, önmegvetéssel, legjobb lenne tán aludni erre még egy sort, s a végtelenségig ez így rétegeződne.

De szerdán kora reggel határozottan könnyedén keltem, akárha homlokomon az angyalok csókja csattant volna, pedig ugyanezen reggel nagyon is emlékeztetett a régi, utóbbi időkben egyre szórványosabb munkába menetelek egykori, új munkagyőzelmekkel kecsesített holtfáradt hajnalaira. Mosdás, borotválkozás, fehér ing, szaglálódás? Nem. Most: NEEEEEEEEEEEEEMMMMMMMM!!!

(Ne üvöls, te kretén! Hátha Eti még alszik.)

Szóval úgy álljatok, hogy mindenki lássa!

„— Nem tudod? Eti már elment. Végképp. Kivételesen épp ezt, ahogy fentebb hangsúlyoztad is: *nem* álmodtad. Ez maga a szörnyű valóság, te gyógyíthatatlan faszfej!”

Nahát: ez egy hazai gyártmányú INSA óra, amit én a napokban vettem. Igazán nem került sokba. Ez itt a dátummutatója, ez

pediglen köröttem a vörös irattartó szétszórt tartalma. Valamikor majd egy egyenes családféregény-labirintus duzzadó dióburka. A bíbor tartó. Megáradt a Nyárád, de már tetőzött, sőt apad. Gyerünk, gyerekek!

Augusztus 57-ét mutatva: jó fogást ígér az — INSA. „Terebély diófa, koporsó belőle, mért nincs minden bárdnak igaz tolla.” Biztató a fogások nap-naptára.

Na szóval: ez az INSA, hiszed, nem: sokkalta megbízhatóbb, lelkiismeretesebb bármely előtörténetből előrángatott, kínkeservvel előráncigált, félig bekötött szemű, hosszú szabadművészi pályafutás után nyugdíjról álmodozó krédlikakasnál.

Korán keltem tehát, ropogva nyújtózkodtam, majd nyomban patantam, ezúttal egy másik szilárd eltökéltséggel. Találtam volt, ezt nem is jegyeztem le mindenre kitérő időhajó naplómiban, a vörös irattartó mellett egy felibe vágott, ám — erejemhez und tehetségemhez mérten emígy es elég hosszúnak bezonyuló — de horgászszineget, előkével, a végén egy düllelt szemű, hihetetlen éltűségében rendkívül groteszkre sikerült kis csukacsalogató gumibékát. Renden kívül elasztikus azonosulási képességgel menten magamra ismerve: megesett a szívem rajta, azonban sebj! Fő a férfias eltökéltség. Vettem volt a kikötőben megkeresett kis pénzemből valamelyik OMISSION-ban — ugyanott, ahol a vekkert! — egy orizsinále Shakespeare-botot, felszereltem rá egy szintén használt, viszont-nekem-jó orsóval a damilt, visszarángasztottam az engedélybe a képet, tettem a végére egy kis kaliberű ólmot (mert mit értek én hozzá), s elindultam azon a naptári napon, amely egyébként természetesen csütörtök, Zakariás napja — az év végéig még 116 nap maradt hátra. A Nap kél 6 óra 09 perckor és Vajdaságban túlnyomórészt nagyon meleg idő lesz. Késő délután fokozatosan beborul. Dél-Bánátiában mérsékelt délkeleti szél fúj, a legmagasabb nappali hőmérséklet, bizonyos előrejelzések szerint, elérheti a napi maximumot. Kedves hallgatóink, a Duna apad: Bécsnél 148 (+3), Pozsonynál 163 (+6), Budapestenél 175 (—12), Bezdánánál 97 (—27), Gombosnál 148 (—22), Újhalomnál 140 (—10); a víz hőmérséklete 20,5 fok. Következzék most a Kék Duna keringő! Vezényel Isaac Belsaboob.

Noha a nedves légtömegek elárasztották már Nyugat-Európát, az Alpokban leesett az első hó, Újhalom felett még csak apró bárányfelhők legelésznek pasztorális nyugalomban, könnyű szellő

birizgálja lassan öszülő, helyenként deresedő, ritkuló selymes hajamat, viszi, mint az ökörnyalat, ezért ráteszem félcilinderemet. *Hajjaj, múlik az élet!* Kimustrált állatszélidítői egyenruhámban, kezemben az orvosi táskával, benne — mint összehajtogatható ostorral — a teleszkopikus híres bottal, végén a gumibékával, egy bugylibicskával mellette, illetve egy narancshálóval az esetleges halnak — jól megnéznek maguknak az Osman Šarabandić úton álmatagon munkába siető emberek. Elöttem szótlanul szétválík a tömeg.

Asszociációs villantó.

Üstökös módjára, hosszú Old Spice illatfelhőt vonszolok magam után, mert én még horgászni se megyek rendetlenül, vili?

Most nem mentem el az elhajított üres benzineskannáig, hanem — egy idő múlva — az ellentétes irányban a mellékággá duzzadó kis érnek a főáramlatba való, Sodros nevezetű kapcsolódásának tájékára vetődve, egy alkalmasnak vélt helyen letelepedtem — valahol ott: ahol az ősi indián legenda szerint hal akad kövéren és bőven, aztán már csak nyársra kell húzni, tűz fölött megforgatni. Már horgászott ott a közelben valaki, de az illető — lehet, meglátván engem — gyorsan beszedte horgait, és eltűnt köszönő szó nélkül, így teljesen egyedül maradtam a kihalt tájon. Mint a mélylélektan, úgy hevert előttem sötétzölden és csalogatóan a víz, míg könnyű ködpára hempergett felette lágy kacajjal. Bársonyosnak tűnt, vonzónak, azonban most épp nem akartam fürödni, nehogy szétzavarjam prédámat odalenn, a mouse-i sejtelmes mélységekben a nagy nyomások alatt, örök sötétségekben. Aztán akár egy kis csipkés asztalterítőt, viháncoló olajfoltot sodort elém a víz. Ott lebegett előttem jó tíz percig törekeny selymes kékségében, majd nyoma veszett a mellékág sötét tükrére hajló fűzfaágak alatt. Egy harkály kitartó kopácsolgatására valahol a hátam megett balra, vagy jobbra? Inkább jobbra lesz: odaatról a hajógyár üstdobja válaszolgatott ütemesen. Talán egy újabb Noé bárkája készül ott? Erdő sávja, kotrógép. Kárókatona leselkedő mozdulatlanságában egy másik pícéző. Intettem neki, de válaszra nem méltatott. Később jöttem rá, csak egy üres kabát kuporog a botok mellett. A cipőt is észrevettem, amint a köd némelyest felszakadozott. Gazdája kiugorhatott belőle, villant át agyamon. Kezemből szemellenzőt formálva vizsgálódtam, fejemet rosszallóan csóválva. Régen történhetett, már a tűz is teljesen kihűlt mellette: nem sistereg egy tovatűnő motorcsónak nyomán kicsapódó víztől. Mi ijeshette meg

ennyire? Mindazonáltal nem tulajdonítottam neki nagyobb fontos-
ságot. Horgairól már rég lemosódhattak a galacsinok. Teljesen
lefoglalt a saját aktivitásom.

Megadtam békámnak az utolsó utasításokat, majd — sok szeren-
csét kívánva neki — lebecsátottam. Aztán mintha az idő is megállt
volna: szemhéjaimra telepedtek az ólomnehezékek. Akárha cece-
légy csípett volna, igaz álomba szenderültem. A harkály, feladva
a küzdelmet, tovaröppenhetett, s odaát a hajó is elkészülhetett,
mert abbahagyták a dörömbölést. Csend honolt. *Talán épp most
választják a kapitányt!* — Ütött szöveget fejembe a gondolat, de
minden fellobbanó kíváncsiságom ellenére nem volt erőm átúszni,
megnézni, mi történik, röviden. Jól jönne egy erős kávé! Elvesz-
tettem tudatom.

Fekete sötét ponttá zsugorodott bennem az értelem, apró kis ve-
se alakú fekete magokká morzsolódva szét rövid időn belül, úgy
robbanva szét a tönkrelőtt tokból. Millió tűszúrásnyi sebet ejtettek
szemhéjam belső felületén, akárha sörétes puskából lödöztem vol-
na kifelé pupillám résén át. Fülelem csengett, és csak folyt, folyt
a fekete havazás, mint a képernyőn az aznapi műsor befejezése
után. Milliárd kis hangya, élő ebonit-dara, ledarált klarinét, nyüz-
gött előttem a számlálhatatlan gombostűfejnyi néger, összefonódva,
szétválva, érett fürtöket, ún. clusterokat alkotva, alázuhanva, át-
csoportosulva, új alakzatokká formálódva, formálódva és újra le-
épülve — zaklatottan a királynét keresve, akit idejövet sikerült
eltaposnom a keskeny ösvényen. Vádlón meredtek rám dióbarna
tekintetükkel. Töméntelen miniatűr dárdahegyes fekete pont, gyű-
lölettől izzó dióbarna lángoló szemek. Akárha maga a félelmetes
Őr jelent volna meg, hogy roppant gyorsasággal rájöjjen az enge-
délyem körüli manipulációra. S akkor — botomat, valamint a da-
mil végén függő kis gumibajtársamat is minden figyelmeztetés nél-
kül cserbenhagyva — fejvesztett futásnak eredek, el a kissé ellip-
szis alakú átjáró torkán át, éles kiszögellések tépik húsomat az
alagútban, vastag függönynek rohanok a koromsötétben — olé!
Valahol a túloldalon maga a szabadság vár reám hús datolyaliget
képeiben. Tehetetlenül heverek nyílt combsont-töréssel. *Anyám!*

Hűvös szellő lengedezésére ébredtem. Késő délután lehetett: a
leáldozópontja felé loholó nap körül sötét felhők gyülekeztek. Egy
markosabb már útját is állta, de errefelé még sütött. Belenyugvó
fejbiccentéssel vettem tudomásul a tényt, miszerint egy borostyán-

nal befuttatott, valamikori szemétdomb tövében fekszem, mégpedig hátamat a halomnak vetve, egy átlagosnál jóval fejlettebb Csattanófa (*Datura stramonium* vagy *Datura innoxia*?) lepedőnyi levelei alatt, miközben mint játékos lézersugár, viháncolva fut végig homlokomon a fény vékony sávja. Felettem, bármely pillanatban leesni készen, a szúrós tüskéssel borított kókuszdiónyi termés. Hirtelen fenyegetettségérzetemben oldalt vetem magam, szerencsére épp időben. Kajánul vigyorog rám fentről a párta. Egyetlen mozdulattal letörlöm a hosszú alvásba beleizzadt homlokom. A bot körül semmi mozgást nem tapasztalok, csak mintha valaki játékosan hihetetlenül hosszúra kihúzta volna, egészen a víz közepe fölé, de mivel a zsineg így is feszes, nem tulajdonítok neki különösebb fontosságot. Nem is érnék rá bosszankodni, mert motorzúgást hallok közeledni a dombon túlról.

— Talán az őr?! Jobb lesz megnézni!

Tüstént felrohanok a domb tetejére, s akkor megpillantom őket: az alattam kígyózó úton jönnek fölfelé, libasorban, délceg testtartásban félelmetes motorjaikon — króm csillog a napfényben, mindegyikük kezében egy-egy esernyő, ha netalán — az indiánok!

— Ott jönnek e!!! — sikoltanám a legszívesebben, reszkető mutatoujjamat az ismeretlen veszedelmeket rejtegető távolságra szegezve: — OTT JÖNNEK ŐK! MILYEN BÜSZKÉK ÉS SZÉPEK!

Megborzongnék, de nincs értelme.

Hajukban színes pántlikákkal közelednek, bufogó, rugózó, nagy füstfelhőket eregető küllős lovaikon. Legtöbbje Kawasaki, úgy nézem. Ők is észrevehettek, mert egy pillanatra megtorpannak tanácskozni. Rövid idő után fehér zászlót bontva közeledik az egyik, míg én levett ingem lengetésével válaszolok, a parton guggoló üres kabátra gondolva: szívem tájékán csipetnyi leplezetlen félelemmel. Megáll alattam, úgy tekint fel hunyorogva:

— Te meg mit csinálsz itt?! — kiáltja.

— Horgászom — hangzik magabiztosan egyértelmű válaszom. Hátrafordul, valamit mutogat, majd vissza:

— Aztán fogtá' is valamit?

— Ezt e! — mutatom karom erőteljes behajlítása közben őszinte, a becsapottak őszinte elkeseredésében fintorogva (mert van egy ilyen, az unalom perceiben tökélyre, vitt, rémisztő grimaszom). — A kiskutya vörös...

Itt megbotlik a nyelvem. Látom mint tusakodik nemes lelkében, végül úgy dönt, ez csakis lapsus linguae lehetett részemről.

Szájából széles gesztusú barátsággal aranylik ki tökéletes koronája:
— Nyugodtan lemerészkedhetsz, cimborá!

És kisvártatva már ott robogok velük, beszédársam hátába kapaszkodva, a kanyar után aszfalttá változó makadámúton, mert megtudtam: sátoros vasárnap lesz a faluban, nem illik elszalasztani a jó murit. Arcomba lobog vezetőm hosszú, hollófekete haja, amilyen nekem nem lehetett soha. Hihetetlen sebességgel, nyílegyenesen száguldunk, nekitüzesedve; néha hatalmas bukfencekkel, ijesztő ívben búcsúzik közülünk valaki, mindazonáltal repeső boldogságunkban nem tulajdonítunk ennek nagyobb fontosságot. Mintha frusztrációim sebei hegednének, mellkasom a tágasság gyönyörű érzete tölti ki ismét. Most kipótlom az elmulasztottakat!

Valamivel később, némileg higgadtabb fejfel ordítom partnerem vállán át a fülébe:

— És honnét van pénzetek ezekre a nagy motorokra?

— Mi művészek vagyunk — fordul hátra nevetve. — Élet és halál művészei, jipíííííííí!

Én is, én is, igyekezném mondani, ám valami nem engedi. Még jobban megkapaszkodok, miközben attól tartok, hogy a csodálatos szekreter sarkának ütközve, billió diribdarabra hullunk szét. Lángol az elme. Lassan beérünk.

A VÉGH TÉNYLEGES ÜNNEPE

(alcím, akárcsak a Jégmadár éneke — az egéryuk másik végén)

Az említett dátum. Ahogy azt egyszerű, kristálytisza, logikus és közérthető gondolatában Mouse meghagyta: „*A vég minden évben történő, ugyanazon időpontú megünneplése arra szolgál, hogy sohse következze be!*” Ilyenkor a Kaleidoszkóp téren összegyűlik a „földalatti népe”, hogy kulturális tartalmakban sem szűkölködő szórakozással, zínes csokrokkal, gyermekeiket mintegy pajzsként maguk elé tartva hessegessék el a néha rájuk is vetülő komor árnyakat. Íme!

A szervezők a tér köré magas hangfalakat vontak, s most egy kis muki fontoskodva kopogtatja az emelvényen meredező mikrofonvégeket, különböző fondorlatokkal kísérli meg csökkenteni a mikrofóniát, ami végül sikerül neki. S most, ahogy az már lenni szokott: egy kis anonimusan együttes bemelegítője után — hullámozó füttyögéstől és üdvivalgásoktól kísérvé — színre lép az Apache

Big Band! Mindahányan széles spektrumú virtuózai hangszerüknek. Magától Winnetou-tól még a 12 húros gitár, a tárogató, a pánsíp, sőt a blockflöte megszólaltatása sem idegen! A számomra sokkalta kedvesebb dzsesszes hangzásokkal kezdi, ördögösen játszadoznak el a TAKE FIVE örökzöld motívumával, sajnos azonban egy idő múlva, talán a felduzzadó, egyre hangosabban morajló tömeg hatására, hirtelen zenei áttúnéssel a világ minden táján közkedvelt YELLOW SUBMARINE, a Sárga tengeralattjáró című Betle-számra pálfordulnak, majd mikor az IT'S BEEN A HARD DAY'S NIGTH akkordjairól a HELP-re ugranak, a refrénnél már őrijong a hallgatóság. HELP (I need a submarine)! Záradékul — mint minden évben — az Ajtók THE END-je következik: *mert ez maga a vég, gyönyörű barátom!*

— *Apám?*

— *Mit akarsz, fiam?*

— *Én . . . Anyám?*

— *Kérlek, fiam?*

— *Anyám, én: OOOOOOOOOOOO, YEAH!*

(Ezzel vége, befejeződik hagyományos végnapi fel-lépésük. Ekkor még nem tudom, hogy Winnetou baráti arcát utoljára láthatom. Levonulásukat frenetikus taps kíséri.)

Folytatásul a looklandi gyermekek egy csoportjának szimpatikus szavalókórusa következik 19 óra 30 perctől, az ÓDA A LYUK-HOZ című, a lyuk lényegéről szóló közismert népballada gyermeki bájjal előadott változatával, majd kisvártatva rá az est fénypontja, mindennek kolosszális, megismételhetetlen nőies, utánozhatatlan izmos, hallatlan vérpezsdítő, urbánnépies szimbóluma — Eti hatalmas hidrogénperoxid bodybilder csillagmása, a Szép, a Szép, a Szép LÉNA!!! *Az én fiúm kis oskolás . . .* la, la, la. Könnyed, finom harmónia, a gyermekek le vannak örülve, kis zöld kendőiket dobálják be jobb híján nagy eszményképünknek, vágyakozón sikoltozva nyújtják feléje apró kezecskéiket. Virágeső. A szőke bomba szemében örömkönnyek ragyognak.

Kénytelen vagyok megdörzsölni a szemem. Igaz! Nem. Egy pillanatra elkalandoztam. A színen teljesen érdektelen történések folynak most. Kicsit megpihenek.

Kilenc óra után felemelkedik a hátsó függöny, és minden fénycsóva egy hatalmas, leleplezetlen phalloid szimbólumra vetül a háttérben. Sokáig így marad. Az előtérben nők csoportja leszboszi táncokat ad elő. Na! A műsorfüzetre vetve pillantásom veszem észre: fordítva tartom, s a hátlapjára a következő szöveget nyomtatták a leegyszerűsített kalligrafikus írás legjobb hagyományainak szellemében:

MESEORSZÁG

Területe: egyre szűkebb
 Lakosainak száma: egyre kevesebb
 Fővárosa: nem szép
 Hivatalos nyelve: egyre pongyolább
 Pénzneme: egyre nemtelenebb
 Természeti viszonyok: egyre természetellenesebbek
 Gazdasága: ipara fellendülőben — EZÉRT EGY ÚJ
 PIACKUTATÁS TÖRETLEN SZELLEMEBEN, ELŐRE!

A nők után egy nagyon sarkos, nagyon rendesen öltözött, nagyon komoly, tekintélyes úriember lép fel az emelvényre. Vízet kortyint, csendre int.

— Kuss! — veti oda valaki a közönség első soraiból, csakhogy a beszédtartásra készülő illető nem zavartatja magát. Pedig látzik rajta, hogy már kissé fáradt, megtört. Kissé szeppenten keresem a hang gazdáját, mert — enyhén szólva — nem szoktam meg az ilyesmit, de nem történik semmi.

— Ez maga Alfred Hörplucke, a „második hang” — súgja oda valaki tanácstalanságom láttán. — Sokaknak elegendő van már belőle, de ő még nem szándékozik felvenni az utolsó kenetet. Hallgassuk csak!

— Amigos! — szólal meg reszketeg hangon a szóban forgó világ egyik, ha nem a legnagyobb mesemondója. — Most, ünnepelt végnapunkon érzem szent kötelességemnek felhívni figyelmüket a Hetedhét országból, országokból egyre hevesebb intenzitással infiltrálódók nem kívánatos jelenlétére. Az egy Szép Péteren kívül — mert mi tudjuk, mivel tartozunk neki — a többi határozottan persona non grata. Kortársak! Az ellenség soraink közt, káros eszméivel bőrünk alá igyekszik férkőzni. Csalfa módon néha legkedvesebbjeink képét ölti magára, de mi ne hagyjuk magunkat be-

csapni! Aki gyengének érzi magát a soron következő szent harcban, az lépjen ki, de lépjen ki rögtön, mert most még megbocsáthatunk neki, később nem! Küzdjünk tűzzel-vassal, ha kell, a saját hazaáruló testvéreink ellen!

— Ez megőrült! — hangzik erről is, arról is.

— Elég volt. Le vele!

— Tudom — bugyborékolja az öreg, miközben egy szilaj köhögössorozat kíséretében fehér hab tör ki belőle, aminek szomorú tényét zsebkendőjével sem sikerül palástolnia. — Tudom én! ARGH! Tudom, hogy sokan közületek csak egy immár hasznavehetetlen eszelős vénembernek néznek engem, akinek nincs sok vesztenivalója, de mi van akkor, ha nincs igazuk? ARGH!H!H!H?

Hörplucke arcából teljesen elillan a vér, úgy rázza öklét fenyegetően. Úgy vélem, most igazi arcát mutatja. Vagy csak színészkedne? Mintha nem.

— Kortársaim, ha szabad továbbra is így neveznem benneteket! Világunkat minden pozitív értékeinket ocsmányul megkérdőjelező rágalmazók hada árasztotta el. Fegyvert kell ragadnunk, hadd vesszen a gonosz. Itt az idő: lenni vagy nem lenni!

Taps a hátsó sorokból. Gyér, de taps. A hét bűvös körzet kormányzója meghajol, letörli szája szélét.

— Verne, Huxley és Orwell, a Nagy Mouse, vizionárius költő és etikus, gondolkodó államférfi elődei már, mint tudjuk, nincsenek közöttünk többé, és oh, fájdalmak fájdalma! a végső nagy igazság elragadta tőlünk Öt magát is, de szelleme változatlanul tovább él!

Jóval erősebb taps új energiát önt Hörpluckebe. Rövid ideig, kissé félre, egy fiolából inhalál.

— Ha kissé eklektikusan is, de keserű könnyeinkből megteremtettük az Újvilágot, s most legfőbb feladatunk a Rend végrehajtása, bármely áron, amennyiben szükségesnek mutatkozik. Fiaim! Kezünkben a technika csodálatos aduja. Félelmetes ütőkártyánk szörnyű csapást fog mérni mindazokra, akik technológiánk zseniális, a megfoghatatlan határait törő vívmányairól lekicsinylő álhíreket mernek terjesztgetni. Ideje lelepleznünk! Íme, az első csavarjától az utolsóig a Mi körzeti gyárainkban készült, eddig egyetlen, ökonomikus, új távlatokat nyitó FÖLDGÁZ-RAKÉTA!!! Röpül páva még újabb, messzi világok felé, szívünk veled dobog!

De hiszen ez abszurdum, lehetetlen, hogy nem tudják! — suhant át a veszély felismerése rémült agyamon. Tekintetemmel Szép Pétert kerestem, s mintha láttam is volna, mintha feldobta volna

egy hullám, éljenezve az új, széles hatósugarú és hallatlanul gazdaságos, új dicsőségeket hozó és vadonatúj lehetőségekkel kecsegtető léghajó egyik feltalálóját, ám aztán eltűnt ismét egy hullámvölgyben, én pedig messze sodródtam tőle, a rendfenntartó erők erős plexiüvegjéről lepattanva. Közben a rakétáról lefosztott álarcra: ott állt — akár egy nagyobb aranyér-kúp —, hideg kobalt kékségében, belőle egy úrsisakos kiséger mosolygott mulyán kifelé, miközben szóltak a harsonák, és újból virágosó hullott. *Íme, tényleg, az Álmok Birodalmának igazi arculata!* Hörplucke a sikere látáni megrendülésében összerandíthatta magát, de úgy tett, mint aki nem veszi észre most, a nagy pillanatban, amikor az önös érdekek nyüzsitve hátrálnak meg a fellángoló kollektív érzések mindent elsöprő dagálya előtt. Mintegy jelképesen: magasra röppent kezéből az eredeti franciapezsgő dugója, ő pedig aszott szájához emelte a kristálypoharat. Hörp, hörp, az egész emberiség álmaival előre, előre, előre. Föl, föl, messzi kiterjedésekbe! Mit látsz onnan letekintve? Odafönt nincs Isten, tehetsz, amit akarsz. Akár engedély nélkül is horgászhatasz, de mire?

Itt akár be is fejeződhetne ez a fenyegető eset, ha még csak nem ezután következtek volna azok a hátborzongató cselekmények, amelyek engem igen komolyan megingattak minden vélt és valós értékbe vetett hitemben, s amelyeknek jómagam is kis híján áldozatul estem. Még azt se töprenghettem végig, vajon mely indítékok vezérelhették Pétert csakugyan irigylésre méltó sokoldalúságának ilyen jellegű kamatoztatására, amikor Hörplucke ismét csendre és figyelemre intette a duhaj csőcseléket.

— Kortársak! — folytatta magabiztosan. — Kedves kollégák és kolleginák! Közületek egynehányban joggal vetődhetett fel a kérdés, vajon miért épp a mi végnapi ünnepi játékainkon került sor büszke rakétánk bemutatására. Mi a köze ennek a vég fogalmához? Erre emelt fővel azt válaszolhatom, hogy igenis köze van hozzá! Mert ezzel a nappal új fényes fejezetet nyitunk ragyogó történelmünkben! Ez a rakéta...

Ebben a pillanatban dördültek el több oldalról is a lövések. Páncélos harckocsik robbantak be a térre, nyomban ellenőrzésük alá vonva az ettől a perctől kezdve rögtön más, az előző pozitív értékeire szorosan ráépülő szellemi atyát tisztelni hivatott tömeget. Hörplucke holtan rogyott össze. Nem ellenkezett senki. Arccal bukkott az életet jelentő deszkákra, s úgy maradt, mozdulatlan. Az

orvos már csak a halál beálltát nyugtázhatta. S akkor döbbsentem rá, hová tűnhetett halála után Chaplin groteszk szelleme, ugyanis tábornoki egyenruhában kis izgága ember pattant fel az emelvényre, Hörplucke tetemére ügyet sem vetve, odaállt a mikrofonok elé:

— Kérem a tisztelt közönséget, őrizze meg nyugalmát a gyász és a fájdalom nehéz perceiben. Legyünk bátrak és erősek, hisz élünk már át nehezebb órákat is. A kegyetlen sors kétségtelenül elragadta közülünk nagy elődömet, de én ebben a szent pillanatban ígérem, megtört lendületű munkáját erőmhöz és tehetségemhez mérten, a legjobb belátásom szerint folytatni fogom. Mindannyiunk nevében: esküszöm! Begyűjtöm a fényt szép öreg szemeből!

Búcsúlövésék dördültek.

Az új főnök pemzlibajszja kétségtelenül némi cinizmussal rándult meg:

— Mint Ő is hangsúlyozta volt, a rakéta kétségtelenül hatalmas minőségi ugrást jelent szakadatlan áldozatkész munkánkban. Ma egy kiséger, holnap egy indián, de holnapután? Holnapután talán te vagy én, esetleg az egész emberiség álmai valóra válhatnak. Mindenesetre a rakéta kilövését objektív okokból bizonytalan időpontig elnapoljuk. A többi a nyomtatott műsorfüzet szentírása szerint. Következzék az est legesleg-fénypontja tehát! Tiszta szívből: jó szórakozást, majd nyugodalmat jó éjszakát! Még csak ennyit: éjfél-től kakasszói kijárási tilalom, a helyzet stabilizálódásáig.

És ekkor: egek! Minden hajszálam, miközben torkom elszorul. Nyolc markos legény már cipeli is a tilót fel a pódiumra. Szent-séges úristenit, mi lesz itt?!

— Semmit se izgulj, épp csak kivégeznek egy ürgét — válaszolja egy mellettem álló alak.

— De miért? Hát nem volt elég a vérből?

— A vérből? — bámul rám értetlenül. — Ja, az előbbire gondolsz? Az nem vót benne a programban.

— És mit tett a szerencsétlen, könyörgöm!

— Látod, ez annak a mikimausznak az öccse, akit meg majd főröppentünk — neveti kajánul az idegen. — Kirabolták a spermabankot.

— Micsodát?!

Ettől leesett az állam, az idegen pedig rajtam felejtette a tekintetét. Buta arcát — a gyanakvást felváltva — a felismerés gonosz öröme hatotta át:

— Ugye, monddad csak! Nem vagy te is azok a micsodák, in-

filtrálódottak közé való, mi?! Várjál csak! Tudom. Te vagy az, aki a Peter mérnökünk asztalát is földúrtad? Várj csak!

De nem vártam. Mint akit puskából lőttek, futottam át a tömegben rézsút. Sötét, kalapos alak állt el a két hangfal közti, menekvést jelentő utat.

— Mi az? Tán szökünk tata? Hogy hívnak, állj! ARGH!

Fejjel robbantam bele legérzékenyebb pontjába, amitől colstok módjára csuklott össze, mindkét markával szétlapított fehér veséihez kapva. Egy, a katonaságnál jól begyakorolt rúgással megszabadítottam éles metszőfogaitól, majd szakszerűen kitoltam mindkét szemét, csak azután higgadtam le némelyest. Kicsit meg is esett a szívem rajta, ahogy ott kuporgott nyöszörögve, ékességeitől megfosztva, undok vörös levecseket engedve, valami Editet vagy Máriát emlegetve: mindjárt valahogy védtelenebbnek, kiszolgáltatottabbnak tűnt — emberarcúbbnak. Szegény pária, rajta töltöttem ki hirtelen minden felgyülemlett mérgemet. Pontosan emlékszem: valahogy egészen kicsikének és törékenynek tűnt, ahogy ott kuporgott zokogva, halálért rimánkodva, mert nem maradt miért élnie. Még a kalap is leesett a fejéről, behorpadt a dulakodásban. A rossz látási viszonyok közt is észrevettem, haja már erősen deresedik, ritkul. Még hogy én tata?! Kitapogattam zsebemben penge- és bugylibicskám, azonban nagyon gyorsan elvettem a skalpolás gondolatát. Leporoltam a kalapját, visszatettem a fejére, mert nem bírtam nézni tovább ezt az ismerős fejbűbot. Mindazonáltal szívemet most még az a szomorú tény sem puhította meg teljesen: hátha egy sokgyermekes családapáról van szó, akit maga a szent kenyérkereseti szükség állított ide az utamba. Azzal hessegettem el az ismeretlen jövőbeli sorsa kiváltotta váratlan szomorúságom, hogy biztos kapnak az ilyenek valamiféle rokkantsági pótlékot, ha már egyszer nem tettek meg érdekükben minden szükséges munkavédelmi intézkedést. Hangom könnyörtelenül csegett:

— Engem Drunya Jácintnak hívnak, jegyezd jól meg! Szolgáljon ez mindannyiótok figyelmeztető épülésére!

Nem tudom, honnan jutott eszembe ez a név, de abban a pillanatban nagyon tetszett. Mindenesetre nem időzhettem tovább, mert kiszáratva — a luftballonokon, cukorpuffancsokon, petárdákon, kutyákon és öregeken nagy nehezen átverekedve magukat — feltűntek a hátam mögött üldözőim: már vagy egy tucatnyian verődtek falkába, de még mindig veszettül fújták füttyülőiket, ami

arra engedett következtetni, rövid időn belül lesznek többen is. Egyikük — feltehetően UZI típusú géppisztolyból — rövid, szaggatott sorozatokkal lepett meg, szerencsére azonban ezzel csak a lábamnál kuporgó egyén, már általam alaposan kikezdett, középkorú, különösebb jellegzetességek nélküli személy maradék életére sikerült pontot tennie. Lehet, azért találta el őt, mert összeesküvést gyanítva engem élve akartak, így ún. övön alul célzott. E tény mindenképpen megmentette életem. Fürgén átléptem a holttestet, s beválhattam a sötét kis utcácskák valamelyikébe. Konzervdobozok csörömpöltek, szemeteskukák gurultak szerte, patkányok rebbentek szét — lélekszakadva futottam az éjszakában.

Az egyik szutykos lámpa fénye alatt öreg fakír szunyókált — egy kis pénzkereset reményében vetődhetett el messzi tájakról erre a vásárra, s most a fal tövében hevert alélten. Teljes erőmből belerúgtam leborított kosarába. Orrán pápaszemével, ijesztő ingerültséggel kászálódott ki belőle a legédesebb álmában megzavart, hosszú, vastag, eres, gyűlölettől sziszegő kobra, hatalmas fenyegető, himbálózva duzzadó legyezővé, a halál legyezőjévé alakulva, támadó pózban üldözöm ellen fordulva. Hihetetlenül pontos távoli köpésével sikerült rögtön ártalmatlanná tennie a géppisztolyos férfit, aki menten a szeméhez kapva, borzalmas hangoikat engedve rogyott össze. Második lövése is talált, így egy pillanatra visszahőkölt vélt ellensége, ez viszont nekem elégnék bizonyult ahhoz, hogy *egérutat* nyerjek. Próbálták szép szóval, feltehetőleg nem ment. Dobálták utcakövel — a csörömpölést követő káromkodásokból és heves éjszakai szópárbajból ítélve —, ám kevés foganatja lehetett. Akkor valakinek eszébe juthatott a géppisztoly abban a példátlan csendháborító kavardásban.

Én már kinn futottam a Római úton, sebes nyílegyenességgel, amikor a lövések másodszor belehasítottak a levegőbe. Átmene-ti csend követte. *Ne, haragudjál, barátom!* — kértem bocsánatot a kigyó szellemétől. — *Ha csak teheti, mindenki a más bőre árán menti a sajátját.* Akaratlanul is gyorsítottam: szemem sarkából figyeltem, miként áll össze visszafelé vetített, szédületesen pergő akciójá a fürgé kis Mus musculus harca a vérszomjas Gorgó ellen.

A sugárút végén ösztönösen lekanyarodtam, mert attól tartot-tam, csapdát állítottak a kapuba. Könnyedén ugrottam át a falat, s kinn találtam magam a sötét mezőkön. Tücskök ciripeltek, egyetlen súlyos, szúrós szaggá állt össze a rengeteg természetett fűszer-növény illata. Teleszívtam tüdőmet, majd rohantam tovább. Domb

rajzolódom ki a távolban, felette az útmutató, meghódítandó puffok teliholddal. Elégedetten tempózam, még volt erő inaimban.

Hanem a domb — valamilyen optikai csalódás folytán! — sokkal távolabbinak bizonyult, mint amilyennek első pillantásra tűnt, úgyhogy mire felkaptattam a tetejére — részint téves formaidőzítéssel párosuló tapasztalatlanságom folytán, ami különösen a hosszabb távokon ütözik ki, részint pedig a futásra kevésbé alkalmas lábbelijeim miatt —, szó, ami szó, meg kellett állnom. Kifogyott belőlem a szusz, katonaságom erőnléte távolivá zsugorodott, mindkét talpam sarkastól lehántolta a betöretlen cipő, szívem ki akart ugrani helyéből — hát még mikor visszaneztem! Üldözőim már elérték volt — jól kirajzolódtak a kísérteties lunáris fényben — a meredélyt, kissé szórt hadirendben, reménytelen gyorsasággal közeledtek.

— Mik ezek?! Hát emberek ezek? Hogy van ennyi erejük?

Zokogva rogytam térdre szent meggyőződésemben, ütött utolsó óráim, percem, talán már csak néhány másodpercem, amikor egy kedves sürgető hang szólalt meg váratlanul közelemben — mintha anyámé lett volna az emlékezés ködfátylán át: NAGY FEHÉR NYÚL ÁLLT MELLETTM.

— Ki vagy te? — akartam kérdezni, mert hangját leszámítva is nagyon ismerősnek tűnt, de ő tüstént, színlelt haraggal nagyot dobbantott:

— Ez itt most nem a kérdések ideje. Jól ösmersz te engem! Kapaszkodj csak belém!

Kissé ironikusan csak ennyit fűzött hozzá később, mintegy a bajsza alól:

— Végtére is rokonok vagyunk, nem?

Egészen a hegy lábáig röpített el, ahol gyorsan elváltunk, talán azért, nehogy ő is bajba sodródjon. Kacsintott, majd gyorsan eltűnt, én pedig elkezdtem a mászást felfelé, némi berögződött mozdulatokkal az irhamentés befejező manővereiben. Rövidesen felkapaszkodtam a tornácra, amikor a golyó a sziklanyelvnek csapódott, amitől az reflexszerűen behúzódott, védőpajzsként zárva össze gránit ajkait. Kisvártatva a szobámban termettem. Biztonság kedvéért odavonsoltam a Szimbólumok kötetét az egérlyuk elé, majd végre kifújhattam magam. Régen éreztem ilyen jól magam szobám biztonságában. Egy időre elment a kedvem minden kalandtól.

*Az én srácom kis östélyi oskolás, tralala,
Ne puffantsatok a zongoristára!*

Puzónom hangját robajjá fokozta fürdőszobai meditalószékem akusztikus ládikája. Ott harsonáztam rajta egy darabig, majd kilestem az éjszakai folyosóra. Semmi se mozdult a félhományban. Úgy, zokniban, lefutottam a . . . , de semmit nem hozott nekem az éjjeli postás.

Kényszercselekményeim láncolataiban szemem a *Magyar Szó* egyik példányára vetődött. Gyorsan felkaptam a valamelyik múlt heti számot, s visszafutván a fürdőszobába, széleseben — még tökéletesebb nyugalom kedvéért! — jól eldugaszoltam vele a porceláncsésze levezetőjét, ráadásul rácsaptam fedelét, s mindörökre ráhelyeztem: magyarán: Egres Róbert vaskos, valósággal súlyos, aranybetűs múlt keménykötését. Valahol alatta, akár a kender, minden rést elállva duzzadt az újságpapír.

Aztán Eti valamelyik ajakrúzsával egészen apró fonatú hálót, mindenféle kalligrafikus, egérfarkisztikus, ideogrammatikus, mégezentúl felettébb szimbolikus riasztó ómeneket firkáltam a tükörrre. Kész. Hommage á: próbaképp ajkaim is halványan befestettem. Jól jött egy kis szín beesett, sápadt orcáimra. Elégedetten szemlélttem munkám gyümölcsét.

Immár a jóleső fáradtság érzésével huppantam vissza székembe. Sajgó rüszttejim megmasszírozva, lábam az íróasztalon pihentettem. Jól jönne már egy nagytakarítás!

Szorgalmas tollseprűkön elmélkedve éreztem: egy barátság fonala végképp megszakadt.

Dózsa legényei